

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 100:5

Onder redactie van Prof. Dr V. Hepp, Dr K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Prof. Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr C. Bouma, 's Gravenhage; Dr K. Fernhout, Vreeland; Prof. Dr F. W. Grosheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meina, Groningen; Dr D. Postma, Burgersdorp (Zuid-Afrika); Dr A. Ringwald, Soerabaja; Dr J. C. Rullmann, Wassenaar; J. Strikwerda, Dokkum; Dr J. Thijs, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Franeker; Mr J. A. de Wilde, 's Gravenhage.

Adres der Redactie:

Prof. V. HEPP, Van Breestraat 14, Amsterdam.

Drukkers-Uitgevers:

OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f7.50 en voor Ned-Indië f6.— per jaar.
Advertentiën: 35 ct. p. regel. — Losse nummers f0.15.

Het eindredacteurschap wordt thans weer waargenomen door Prof Dr V. Hepp. Tot nadere aankondiging is zijn adres: Duitse Kampweg 10, Wolfhezen.

INHOUD: Uit de Schrift: Spot. (Juli vs. 17, 18). — Kerkelijk Leven: Als ik Christelijk Historisch was... V. Royaal is toch anders. Het minderheidsrapport-Dr Ridderbos. Rapporten over rapporten. In reformatische lijn. Kalenderherroeping. In-drukken van den dag. — Uit de Buitenl. Kerken: De zorg voor de Gered. Kerken in Z. Amerika. Persstemmen. — Perschouw. — Kerknieuws.

UIT DE SCHRIFT

Spot.

Maar geliefden! gedenkt gij der woorden, die voorzegt zijn van de apostelen van onzen Heere Jezus Christus: dat zij u gezegd hebben, dat er in den laatsten tijd spotters zullen zijn. Judas vs. 17, 18.

Spot met de heilige dingen is eene der sterkste munitien van vijandschap tegen God; een bewijs, dat men alle gevoel voor den ernst van het Woord en den dienst des Heeren heeft uitgeschud.

Zoolang men de krachten van Gods Koninkrijk nog met vernuft en menschelijke wijsheid in geschrift of twistgesprek bestrydt, zoolang neemt men die krachten nog ernstig; men schat ze nog op waarde, hoewel men ze niet aanvaardt. Maar wanneer de spot opkomt, dan blijkt, dat het heilige de moeite van serieuze opvatting niet meer wordt waard geacht. Minachtend worden de schouders erover opgehaald. Spotten met God en Zijn dienst is een huiveringwekkend hoogere vorm van goddeloosheid. De vijandschap tegen Jezus had jarenlang met Hem getwist; maar ze kreeg op Golgotha haar voltooiden vorm, toen men ging lachen, en rondom het kruis het schateren van den spot weerklonk.

Het is niet vreemd, dat deze hooggaande uiting van goddeloosheid door de Schrift wordt aangekondigd voor „den laatsten tijd”, — de nieuwe beëindiging. Hoemeer de krachten des Koninkrijks in de wereld openbaar worden, des te meer zal ook het rijk der duisternis zich te weer stellen. Rijkere macht van Christus roept ook sterkere tegenkanting van Satan op. En daarom verwondere het niet, dat verdere voortgang des Evangelies ook hoogere opstuwing van vijandschap zal te zien geven, en „dat er in den laatsten tijd spotters zullen zijn”.

Met dezen spot wordt ook nu nog de gemeente des Heeren telkens aangevallen.

Niet allen in de gemeente treft hij gelijkelijk. Er zijn er, die een stil en beschermd leven hebben in een betrekkelijk besloten kring, en met het felle wapen der spotterij weinig kennis maken. Maar er zijn anderen, die het er zeer moeilijk onder hebben; die in hun dagelijkschen werkkring, of waar zij vertoeven moeten, herhaaldelijk hunne heiligste gevoelens belachelijk hooren voorgesteld. En zij weten bij ondervinding, welk een doeltreffend wapen Satan daarin hanteert. Wat bekwame betoogen en twistredenen van ongelooften niet kunnen bewerken, dat weet een enkel goedgericht woord van spot soms tot stand te brengen. Het is zoo moeilijk, om voor eigen besef hoog en heilig te houden wat anderen lachend vertrapten. Spot verlamt den moed om voor onze belijdenis uit te komen. En ook ligt er zulk eene zware beproeving in voor ons geloof aan de rechtvaardigheid en de vergelding des Almachtigen, als de wereld God en Christus straffeloos kan belachen.

In zulke omstandigheden is het goed, den wenk van den apostel te volgen, en zich te herinneren, dat de Heere het optreden van deze spotters in Zijn Woord aangekondigd heeft. „Maar geliefden! gedenkt gij der woorden, die voorzegt zijn, „dat er in den laatsten tijd spotters zullen zijn.”

Gij moet er niet door geschokt, of in verwarring gebracht worden, — zóó is de bedoeling van dit woord — want gij kunt van te voren weten, dat dit komen zal. Gij moet de spotters verwachten. Uw God heeft er u immers op voorbereid, dat zij komen zouden? Hun optreden, en elk smalend woord, dat zij u toewerpen, geschiedt geheel naar den bepaalden raad en voorkennis Gods. „Geliefden! gedenkt gij der woorden die voorzegt zijn...”

De Christen handele dan naar dit woord.

Hij heeft niet altijd om den spotter te antwoorden. En hij mag ook niet steeds van gelijke wapenen als zijn tegenstander zich bedienen. Maar zoo de gelegenheid er is, neme hij den spotter eens een oogenblik terzijde, om hem deze uitspraak der Schrift te toonen, en te zeggen: „Zie, hier staat uw naam; hier is al van te voren door mijn God over u geschreven; ik wist, dat gij komen zoudt, spotter!”

En voor zichzelf sterke de Christen zich in de rustgevende wetenschap, dat Zijn Vader in de hemelen den spotter van Zich en de Zijnen in Zijn raad heeft opgenomen, en in Zijn Woord voorzegt. Het is alles in Zijne hand; en Hij heeft er Zijn kind op voorbereid, opdat dit niet verschrikt en verslagen worde, maar de woelingen van Satan steeds trekke in het licht van het Woord, en ook onder den krenkendsten spot bij dat Woord leve.

Dan zal ook de troost hem toekomen, dat Zijn trouwe God hem juist in zulke pijnlijke en ontroerende oogenblikken Zijne liefde verzekert; — „maar geliefden!”...

U.

v. A.

KERKELUK LEVEN

— Als ik Christelijk Historisch was... V.

De vraag is alzoo hiertoe herleid: als ik een Christelijk Historische was van het type-prof. Slotemaker de Bruïne, hoe zou ik dan staan tegenover het Bijzonder Hooger Onderwijs?

Ik zou natuurlijk mijn hart verpanden aan de openbare universiteiten met haar kerkelijke en andere leerstoelen.

Ik zou mijn overtuiging niet onder stoelen of banken steken.

Ik zou het goed recht der openbare universiteiten met kracht bepleiten.

Ik zou alle Christelijk Historischen opwekken, hun zonen en dochteren daarheen te zenden.

Maar ik zou daarbij toch uitsluitend geestelijke middelen gebruiken.

Ik zou slechts door overreding anderen tot mijn standpunt trachten over te halen.

Nooit zou ik het Bijzonder Hooger Onderwijs willen tegenstaan door de Overheid aan te sporen geen middelen daarvoor ter beschikking te stellen, opdat het van armoede zou sterven.

Natuurlijk, indien er een universiteit verrees, welke staatsgevaarlijk was, dan zou de zaak anders staan.

Maar de konkrete feiten wijzen in geheel andere richting en met die konkrete feiten zou ik in de allereerste plaats hebben te rekenen.

De Vrije Universiteit te Amsterdam bestaat welhaast een halve eeuw. Heeft zij ooit iets gedaan, wat het gezag van den Staat kon ondermijnen? Of heeft zij niet juist een geslacht van wetenschappelijke mannen gekweekt, die tegen den revolutiegeest gehard en geharnast zijn?

En de Roomsche Katholieke Universiteit te Nijmegen? Heeft die soms bolsjewisten of zulk slag van menschen opgeleverd?

Waarom dient de Overheid dan aangezet om te zorgen, dat deze inrichtingen niet tot haar volle ontwikkeling kunnen komen?

De kwestie is daarmee niet te scherp gesteld.

Metterdaad belemmert de Overheid de bijzondere universiteiten in haar groei.

De voorstanders dezer universiteiten brengen ontzaglijke sommen op om haar in stand te houden.

Niet alleen de meer welgestelden contribueeren, maar ook de man met karig inkomen tot de dienstbode toe.

Geen financiële steun hoe gering ook kan worden gemist.

Doch daarenboven moeten zij allen precies als andere burgers hun belastingpenningen voor de openbare universiteiten naar den fiscus brengen.

Zij betalen op die manier dubbele belasting, de eene vrijwillig en de andere gedwongen.

Als ik Christelijk Historisch was van het type-prof. Slotemaker de Bruïne zou mijn rechtsgevoel daartegen in opstand komen.

Ik zou mijzelf besluiten: dat mag niet bestendig blijven. Er moet iets op gevonden worden. Van tweeën één: of de voorstanders van het Bijzonder Hooger Onderwijs moeten naar billijken maatstaf ontheven worden van de belasting voor de openbare universiteiten, hun aanslagen moeten worden vermindert, of het Bijzonder Hooger Onderwijs moet overeenkomstig zijn behoeften gesubsidieerd worden.

Ik zou niet willen onderzoeken voor den liberalen hoogleraar Casimir, die enkele jaren geleden in een paar artikelen in „De Telegraaf” voor subsidieering van het Bijzonder Hooger Onderwijs in de bres sprong.

Want, hoezeer de eerste oplossing, n.l. vermindering van belasting, mij ook zou bekoren, er doen zich al te veel moeilijkheden voor om die in praktijk te brengen.

Alleen de tweede, subsidieering, blijft over. En het zou mij een eere zijn, dit onrecht uit ons vaderland te helpen.

Het is, zoo zou ik verder bedenken, meer dan onrecht, het is in zekeren zin gewetensdwang.

Want een bijzondere universiteit op te richten en te blijven dragen kan kwalijk tot de vernakelijkheden of private liefhebberijen worden gerekend en op één lijn gesteld met bioscoopbezoek, postzegels verzamelen, roeien, aankoop van edelgesteenten of andere sieraden.

Achter het stichten van bijzondere universiteiten schuilt meer.

Het geweten van de voorstanders dier universiteiten dringt ertoe.

Een andere onderstelling zou niet van respect getuigen voor die categorie van medeburgers.

Uit den ernst, welken zij aan den dag leggen, uit de offervaardigheid, welke zij toonen, spreekt een gedreven worden door een principieel móeten.

Of die voorstanders allen tot een bepaalde politieke partij behooren, doet hier niets ter zake. Of er antirevolutionairen zijn, die er geen bezwaar tegen hebben een hoogleraarpositie aan een openbare universiteit te bekleeden, raakt de kwestie niet. De bijzondere universiteiten, welke er zijn, werden niet opgericht door politieke partijen. Een bijzondere universiteit is geen partijzaak. De antirevolutionairen kunnen er dus buiten blijven. Ik heb met de voorstanders van een bijzondere universiteit te doen. Met hen alleen. En alleen in die kwaliteit. En die menschen, die verbonden zijn door één Gods- en wereld- en levensbeschouwing — hun daden bewijzen hell — kunnen niet anders. Zij zouden hun beginsel verloochenen, hun geweten verkrachten, indien zij met de openbare universiteiten genoegen namen.

Nog iets anders zou het woen, indien aan die universiteiten mannen arbeidden en studenten werden afgeleverd, die beneden de maat der wetenschappelijkheid bleven.

Maar Christelijk Historisch van het type-prof. Slotemaker de Bruïne zijnde, zou ik dat noch van de Vrije Universiteit, noch van de Roomsche Katholieke Universiteit durven beweren.

Dat heeft, zoover ik weet, nog nooit een Christelijk Historische beweerd.

AKEN.
Ion PILGERRUHE.
bij Bosch. Goede
nds „Andacht”.
Prosp. en inlicht.
I. H. VERHAVE,
9, s-Gravenhage.

„Huize Jacoba”
erstraat 47,
AAN ZEE.
n, vlak bij Zee en
Keuken, blijkje
naseizoen goed-
en.
gen te verkrijgen
I. Wassenaar.

n Banketbakkerij
ROEN
HILVERSUM
on 1675

uitend
ima kwaliteit

- FRUITHANDEL

1 - Tel. 860

SSUM

**Binnenlandsch-
andsch Fruit**
reerenden prijs

naam van de fuste
kerste bananen.
enten- en Fruit-
krigbaar.
het blauwe etiket
iden en omstreken
KSE Jr.
kkoorstraat 2
LEIDEN.

htafels f31.--

c.M., compl., met
e; Emaile Bad
172 c.M., compl.
aar schr. garantie;
Badkuip Geijssers,
is, Benova enz.,
Drukpers Geijssers,
oor geheel 't huis,
zeer ruime keuze
rden vanaf f25.—,
sing en garantie;
ornulzen, enz. enz.
t- en Waterleiding.
evclend.

UTTENHELM,
Haag. Tel. 34178.

OVERBEEKE,

van Luxe- en
ijke Artikelen
179 - DEN HAAG
on 30892
boschlaan en -Kade

**AILLE D.K., GLAS-
RTIKELN, enz. enz.**

EUNING

PLETE

LEERING

27-29 - TEL. 107

ERSUM

HIRO 27825

le-Inrichting

ten, Gordijnen,

n Meubelen.

DEFABRIEK

BOTTELARIJ

D. HOOFD.

15 - Tel. 51508

TERDAM

e Gazeuse

en Likeuren

UTMAN & Co.

TEL. 68871

HIEDAM

S ook voor

kunstapel

ORGELS

g door 't gehele land

Wel heeft meer dan één het tegenovergestelde getuigd.

Ik denk hier met name aan Dr J. Th. de Visser, die reeds in 1903 vlak na de Hoogeronderwijsrede van Dr Kuyper, de wetenschappelijke resultaten van de Vrije Universiteit in de Tweede Kamer roemde.

Waar het dan zóó gelegen is, zou ik niet om politieke redenen het geweten van de voorstanders van het Bijzonder Hooger Onderwijs ook maar eenigszins geweld willen aandoen, ik zou de ontwikkeling van dat onderwijs geen stroospier in den weg willen leggen, maar het integendeel à fair play, een schoone kans willen geven.

En als ik in de Tweede Kamer zat en er was een voorstel in aanhang om het Bijzonder Hooger Onderwijs een subsidie toe te kennen, welke aan billijke eischen voldeed, zou het mij een vreugde zijn, daaraan mijn stem te geven. Ik zou zulk een stuk volkskracht als er in en achter die universiteiten schuilt, niet gaarne de gelegenheid willen benemen om zich naar haar wezen te uiten.

Indien ik anders handelde, zou ik mij door en door verpolitiekt voelen.

De revolutie nivelleert en maakt alles uniform, het liberalisme ontziet zich niet als het de baas is, minderheden te onderdrukken, maar als Christelijk Historische van het onderstelde type zou ik voor zulk een minderheid, al behoorde ikzelf er niet toe, het opnemen.

Als geesteskind van Vinet, als geesteskind van Groen, zou ik mij daartoe verplicht weten.

— Royaal is toch anders.

Op onze bereidverklaring om over de kwesties, welke „De Nederlander” opwierp inzake het karakter onzer universiteiten, van gedachten te wisselen, onder voorbehoud, dat het blad eerst zou erkennen, dat prof. Slotemaker de Bruïne in zijn rede te Lunteren juist op het punt, waaraan thans de bedoelde kwesties worden vastgeknoopt, te ver is gegaan, is antwoord ingekomen.

Het artikel valt wel wat anders uit, dan we gehoopt hadden en zelfs het opschrift beloofde.

Er boven staat: „Met genoeg”.

Daaruit meenden we te mogen afleiden, dat de gevraagde erkenning met genoeg zou worden gegeven.

De inhoud echter stelde teleur.

De opmerking, welke wij maakten, wordt eerst in tweeën geknipt.

De helft van die opmerking wordt dan in de hoogte gestoken als ware zij de heele opmerking en met het onschuldigste gezicht ter wereld zegt „De Nederlander”: hierin willen we u wel gelijk geven, maar is het eigenlijk niet een beetje flauw om erover te praten?

Daarna haalt het blad de andere helft voor den dag en pent doodleuk: die schijnt er bij te hooren, maar wij zijn zoo vrij, die er niet bij te laten behooren.

In het midden van het artikel verliest de schrijver een oogenblik zijn zin voor parlementaire uitdrukkingen en aan het eind waagt hij het met iets, dat wel als ironie bedoeld zal zijn.

Men oordeele:

Met genoeg.

Te Lunteren had Dr Slotemaker gezegd, dat anti-revolutionairen voor hun geestverwanten een hoogleersplaats aan de openbare universiteiten aanvaardden.

„De Reformatie” heeft opgemerkt, dat deze uitdrukking te algemeen is en dat de A.R. Partij ter zake geen uitspraak heeft gedaan.

Wij hebben dit onzen lezers medegedeeld en daaraan de opmerking vastgeknoopt, dat allerlei gewichtige kwesties aan de orde komen, wanneer de A.R. Partij ter zake een uitspraak zal doen.

Wij noemden er één.

„De Reformatie” is nu wel bereid, op die kwestie in te gaan. Maar thans nog niet. Want „om het debat zuiver te houden is het noodig, dat eerst de aanhangige kwesties worden afgedaan”.

Eerst wanneer „De Nederlander” bekent, dat de sprake te ver gegaan is, kunnen wij verder spreken.

Nogal kinderachtig, gelijk men ziet. Want wij hebben de tegenspraak van „De Reformatie” opgenomen en op die tegenspraak nota bene onze vraag gebouwd. Maar als dit niet genoeg is, gaan wij niet genoeg verder. Onze lezer dan wete hij dezen, dat de A.R. Partij inzake het aanvaarden van hoogleersplaatsen aan de openbare universiteiten zich nimmer uitgesproken heeft.

Hetgeen hem overigens reeds bekend was.

De redactie schijnt intusschen nu aldus te redeneeren: zoolang die uitspraak er niet is, mag uit het feit, dat anti-revolutionairen hoogleeraar — en wij voegen er thans bij: curator — zijn aan een openbare universiteit, niets afgeleid worden.

Wij zullen zoo vrij zijn, er toch maar wel iets uit af te leiden. Namelijk dit: dat ongeacht het ontbreken van een uitspraak der Partij Anti-revolutionairen — en waarlijk niet de eersten de besten — door professor of curator te worden, hebben gezegd, dat zij de openbare universiteit in haar tegenwoordig karakter aanvaardden.

Eerlijk gezegd vinden wij dit getuigenis nog wel zoo gewichtig als een eventuele uitspraak van de algemeene vergadering, in welken geest die dan ook uitvalle.

Wij kunnen aan „De Reformatie” nog mededeelen, dat bij de uitgave der rede van Dr Slotemaker op de bedoelde plaats zal worden aangetekend, dat een partij-uitspraak ter dezer zake ontbreekt.

Hiermee zal het gewichtig geschilpunt wel geheel zijn afgedaan, zoodat wij nu het antwoord van „De Reformatie” mogen tegemoet zien omtrent het punt, dat nog gewichtiger is.

Uit dit stuk blijkt, dat „De Nederlander” onze tegenspraak in dezen zin wil aanvaarden, dat de A.R. Partij inzake het aanvaarden van hoogleersplaatsen aan de openbare universiteiten zich nimmer heeft uitgesproken.

Hiermee maakt het blad het zich al te gemakkelijk.

Daarover liep het geding niet.

Hier tegen richtte zich onze tegenspraak, dat Dr Slotemaker de Bruïne te Lunteren had beweerd, dat DE anti-revolutionairen (niet enkel „antirevolutionairen”, zooals „De Nederlander” thans doet voorkomen) voor hun geestverwanten een hoogleersplaats aan de openbare universiteiten aanvaardden.

Dat is het scharnier van de kwestie.

En om onze tegenspraak te bewijzen, beriepen we ons op een feit, dat ook voor prof. Slotemaker de Bruïne moest vaststaan.

We betoogden: indien dat waar was, dan zou de anti-revolutionaire partij een uitspraak in dezen geest moeten hebben gedaan. Op een andere wijze kunt gij er niet achter komen, wat DE anti-revolutionairen bedoelen.

Wil men iets tegenover een ander bewijzen, dan moet men teruggaan op een stelling, welke ook voor dezen onaanvechtbaar is en door hem wordt geaccepteerd.

Anders mist het bewijs zijn klem.

Stel, dat iemand de enormiteit debiteerde, dat Lohman de vader is van de Christelijk Historische partij.

Dan zou hem dit uit de hand kunnen worden geslagen door er aan te herinneren, dat toen Lohman zich van de A.R. partij afscheidde, hij de partij van de Vrij Antirevolutionairen vormde en zich niet dadelijk bij de Christelijk Historischen voegde.

Maar wat dunkt u nu van een redeneering als deze: wij moeten toestemmen, dat Lohman eerst een eigen partij vormde. En daarmee: basta. Verder geven we niets toe. Wij zijn enkel bereid om, zoodra onze redevoering in druk verschijnt, aan te teekenen, dat Lohman Vrij Antirevolutionair is geweest.

Nietwaar, dan geeft men toe, waarover reeds eenstemmigheid bestond. Maar dat kan moeilijk toegevoegd worden genoemd.

Toch handelt zóó „De Nederlander”.

Ja, het blad trachtte zich aan het logische van het bewijs te onttrekken door er bespiegelingen over te gaan houden, wat de A.R. partij eventueel eens zou kunnen besluiten.

Wij hielden echter voet bij stuk.

Wij wilden „De Nederlander” nopen te bekennen: voor de bewering, dat DE anti-revolutionairen voor hun geestverwanten een hoogleersplaats aan de openbare universiteiten aanvaardden, bestaat geen grond.

Doeh wat doet „De Nederlander”?

Hij geeft zich een schijn van toeschietelijkheid.

Wij namen, zegt het blad, de tegenspraak op en Dr Slotemaker de Bruïne zal bij de uitgave der rede op de bedoelde plaats aanteekenen, dat een partij-uitspraak ter dezer zake ontbreekt.

Prof. Slotemaker de Bruïne zal dus iets toegeven, wat hij geheel met ons eens was.

Zulk een aanteekening beteekent voor ons minder dan niets.

Wij spreken den wensch uit, dat die achterwege zal blijven.

De rede zal er niet door winnen aan kracht.

Onze tegenspraak ging volstrekt niet tegen de stelling, dat de A.R. Partij in deze uitspraak had gedaan.

Want die stelling had de Lunterensche redenaar niet verkondigd.

Die konden we alzoo niet tegenspreken en behoefden dit ook niet te doen.

Maar nu draait „De Nederlander” het zoo, alsof onze tegenspraak over een uitspraak der A.R. Partij liep en roept dan uit: nog al kinderachtig, gelijk men ziet.

Zulk een kwalificatie is den parlementarier onwaardig.

Wij willen hem hierin niet volgen, ofschoon de debatteermethode van „De Nederlander” in deze scherpe woorden van afkeuring zou billijken en den schrijver van de artikelen geen oer aandoet. Merkwaardig is wat op dien onparlementairen uitval volgt.

„De Nederlander” schrijft: „De redactie schijnt intusschen nu aldus te redeneeren: zoolang die uitspraak er niet is, mag uit het feit, dat anti-revolutionairen hoogleeraar — en wij voegen er thans bij: curator — zijn aan een openbare universiteit, niets afgeleid worden.”

Schijnt dat?

En schijnt dat nu pas?

Dan heeft „De Nederlander” toch niet nauwkeurig gelezen.

Dat was van het begin aan juist ons betoog. Duidelijk lieten we uitkomen: er mag niets uit afgeleid worden.

Achter het bedoelen en gevoelen van DE anti-revolutionairen kan men slechts komen door een partij uitspraak. Zoo zeiden we.

Het is verdrielijk, dit te moeten herhalen.

Maar er blijkt geen andere weg te zijn, wil men door „De Nederlander” worden verstaan.

Nog merkwaardiger is, wat het blad hierna debiteert. „Wij zullen zoo vrij zijn, er toch maar wel iets uit af te leiden. Namelijk dit: dat ongeacht het ontbreken van een uitspraak der Partij Anti-revolutionairen — en waarlijk niet de eersten de besten — door professor of curator te worden, hebben gezegd, dat zij de universiteit in haar tegenwoordig karakter aanvaardden”.

Wij kunnen natuurlijk „De Nederlander” niet beletten zoo vrij te zijn.

We beschikken ook niet over middelen om het blad te verhinderen onlogisch te wezen.

Wij vragen alleen: is die afleiding logisch, is ze dwingend, is ze aannemelijk?

Toen Dr Kuyper minister was zorgde hij, dat Dr Hugo Visscher benoemd werd aan de Utrechtse Hoogeschool.

Aanvaardde hij daarmee het karakter der openbare universiteit?

Hij heeft juist de openbare universiteiten duchtig bestreden als geen ander. Prof. Slotemaker de Bruïne oordeerde zelfs, dat Dr Kuyper de openbare universiteiten als rationalistisch en paganistisch brandmerkte. En zou hij dan door de benoeming van een geestverwant het „rationalistisch en paganistisch” — woorden, die we voor rekening van den redenaar laten — karakter der openbare universiteiten hebben aanvaard?

Dat behoort toch wel tot de onmogelijkheden!

Er zijn motieven, die aannemelijker zijn.

Zoo het ook kunnen, dat Dr Kuyper, door de benoeming van een geestverwant, zijns inziens verkeerde invloeden, welke er van een niet-geestverwanten hoogleeraar zouden zijn uitgegaan, heeft willen keeren?

Zou hij misschien aan omzetting van de Utrechtse Hoogeschool, althans van de Theologische Fakulteit, gedacht hebben, opdat ze juist haar indifferente karakter zooveel mogelijk zou verliezen?

En wat zegt het, dat anti-revolutionairen als hoogleeraar aan een openbare universiteit optreden?

Spreken zij daarmee uit, dat zij het karakter der openbare universiteit aanvaardden?

Men mist alle recht zulk een konklusie te trekken. Deze anti-revolutionairen spreken alleen uit, dat zij een hoogleeraarskathedra aanvaardden.

Meer niet.

Ook bij hen kan de bedoeling voorzitten om het kwaad, dat de openbare universiteiten als zoodanig aankleeft, zooveel mogelijk te stuiten.

En dan de curator!

Als iemand curator wordt van een openbare universiteit, neemt hij daarmee haar karakter voor zijn rekening?

Als een Gereformeerde schoolopziener wordt en gelijk hij verplicht is, ook over de openbare scholen toezicht oefent, keurt hij daarmee de openbare school als zoodanig goed?

Als een anti-revolutionair Minister of Wethouder van Onderwijs wordt, neemt hij daarmee het karakter van alle scholen, die onder zijn zorgen zijn gesteld, voor zijn rekening?

Och, kom, dit te veronderstellen zou al te dwaas zijn.

Een Gereformeerde curator van een openbare universiteit kan geen andere intentie hebben dan „to make the best of it”. Ofschoon hij het karakter der openbare universiteit niet aanvaardt, wenscht hij toch niet, dat die universiteit zoo slecht mogelijk wordt.

De Calvinist moet niets hebben van de taktiek, om instellingen, die op een verkeerden grondslag staan, aan het grootst mogelijke bederf prijs te geven.

Dit strookt niet met zijn verantwoordelijkheidsgevoel voor heel de natie.

Aan het slot wordt, gelijk gezegd, „De Nederlander” ironisch.

Hij heeft het over „het gewichtig geschilpunt”. Bedoelt er natuurlijk het tegenovergestelde mee. Dicht ons toe, dat wij het zoo „gewichtig” vinden. Maar daarmee zet hij weer de dingen op hun kop. Wat toch is het geval?

Wij maakten eenige opmerkingen over de rede van prof. Slotemaker de Bruïne.

De eerste betrof die, waarover we het nu hebben. Wij achtten die niet van hoog belang.

Letterlijk schreven we: „ik begin dan met een van de kleine onjuistheden”.

Wie hield dit punt voor gewichtig?

„De Nederlander”.

Hij reageerde daarop aldus: „De redactie rekent dit punt niet tot de gewichtigste. Wij zijn haar niettemin zeer dankbaar, dat zij het aan de orde stelt. Want het breekt een aantal gewichtige kwesties open.”

En nu spreekt zij weer ironisch over het „gewichtige” geschilpunt.

„De Nederlander” maakt wel wat rare sprongen. Wat ons aangaat, wij sloegen dit punt materieel niet zoo hoog aan.

Maar toen we er op aangevallen werden en ons een handvol kwesties werd voorgelegd, zeiden we: „met genoeg”, maar wil nu eerst terwille van een zuiver debat, louter uit formeel oogpunt dus, dit uit den weg ruimen.

De ervaring, welke wij thans opdeden, rechtvaardigt dit geheel.

Want „De Nederlander” is in zijn debat niet vrij van wispelturigheid.

En wij willen het logisch en rustig voeren.

Daarmee komt men immers het verst?

„Met genoeg” was dan niet naar ons genoeg.

Zullen wij nu verklaren: wij roeren de kwesties niet aan, wijl niet aan de voorwaarde is voldaan?

Zulk een stijve houding willen wij nu ook niet aannemen.

We hebben de zaak nog maar eens uit de doeken gedaan, en waar „De Nederlander” méende ons tegemoet te komen, willen wij het blad inderdaad tegemoetkomen.

Misschien heeft het reeds gemerkt, dat wij in onze artikelen: „Als ik Christelijk Historisch was”... er reeds zijdelings op in gingen.

Wij hopen het straks meer rechtstreeks te doen.

— Het minderheidsrapport-Dr Ridderbos.

Toen wij naar Amerika vertrokken, hadden wij het minderheidsrapport over de uitbreiding der belijdenis van prof. Dr J. Ridderbos niet onder oogen gehad en nog minder in ons bezit.

We konden alleen maatregelen treffen om het meerderheidsrapport ter kennis van onze lezers te brengen.

De tijd tusschen onzen terugkeer en het samenkomen der Synode was te kort om het alsnog in zijn geheel op te nemen.

Toch zouden we niet gaarne den schijn op ons laden, het te willen doodzwijgen.

Daarom knippen we er de voornaamste stukken uit in de hoop, dat men op die wijze het gevoel van prof. Ridderbos niet al te gebrekkig zal verstaan.

„Belijdenisschriften zijn menselijke geschriften, maar van een zeer bijzonder aard. In haar belijden de kerken, die ze hebben aanvaard, als met ééne tong haar geloof. In verband hiermede dragen ze binnen den kring der kerken een bindend karakter; het zijn „Formulieren van Eenigheid”, dienende om de eenigheid des geloofs te bewaren; alle leerling moet met deze geschriften in overeenstemming zijn, ieder lid wordt geacht, ze te beaamen, en van de ambtsdragers wordt een uitdrukkelijke verklaring dienaangaande gevraagd.

MI. moet hieruit volgen, dat men inzake uitbreiding der belijdenisschriften de uiterste voorzichtigheid moet betrachten.

Allereerst met het oog op het gezag der Heilige Schrift. Het staat onder ons vast, dat de Heilige Schrift de eigenlijke en eenige autoriteit is, waaraan onze conscientien zijn gebonden en dat de belijdenisschriften niet anders hebben dan een afgeleid en betrekkelijk gezag. Maar daarom is het ook noodig, ervoor te waken, dat de belijdenisschriften niet voor het bewustzijn der gemeente naast de Schrift of zelfs in haar plaats treden. In dit opzicht nu brengt MI. elke noodeloze uitbreiding gevaar met zich.

Hoe meer men er naar staat, den inhoud van het geloof der gemeente volledig uitgewerkt in de belijdenisschriften op te nemen, hoe meer de gedachte (thans wel reeds hier en daar opduikend) gevoeld wordt, dat men eigenlijk alleen gebonden is aan datgene wat in de belijdenisschriften tot uitdrukking is gekomen. En hiermede zou toch metterdaad de Schrift als hoogste en eenige autoriteit zijn losgelaten.

Aan de andere zijde kan ook het gezag der belijdenisschriften zelve door noodeloze uitbreiding licht worden verzwaakt. Het is een algemeen verschijnsel, dat een zaak door overdrijving niet gebaat, maar geschaad wordt. Hoe grooter het getal der belijdenisschriften, hoe grooter de kans, dat ze niet of onvoldoende bekend zijn; hoe grooter het aantal formuleringen, hoe grooter het gevaar, dat er aan de volledige instemming met dit alles bij sommigen iets ontbreekt.

Ook staat de kerk met een verder doorgevoerde formulering der waarheid volstrekt niet altijd sterker dan met een, die dicht bij het centrum blijft: het centrale heeft altijd de meeste geestelijk-bindende kracht; en ook: hoe verder de formulering wordt doorgevoerd, hoe grooter het gevaar, dat de kerk zelve in voorkomende gevallen niet de volle consequentie eruit kan of durft trekken; wat dan weer den indruk wekt, dat men de woorden der belijdenisschriften niet al te zwaar moet wegen — iets wat aan het confessioneel besef slechts schade kan toebrengen.

Er is nog een punt, waaraan wij als Gereformeerden, die het kerkelijk dogma hoogstellen, onszelf en elkander in deze dingen wel mogen herinneren. Het is dit, dat wij, ijverend voor de waarheid, ook in de wijze, waarop wij dit doen, teederheid moeten betrachten ten opzichte van de conscientien der geloovigen. Is een belijdenisschrift eenmaal aanvaard, dan moet men verwachten, dat het voor eeuwen van kracht blijft, en dat het in al dien tijd in kerkelijken zin bindend zal zijn voor allen, die lid zijn van een der kerken, die het erkennen. Nu bevatten de belijdenisschriften menselijke formuleringen; en ieder, die wel eens getracht heeft, zulk een formulering met anderen gezamenlijk op te stellen, weet hoe moeilijk het reeds in een kleinen kring kan zijn, de bewoordingen te vinden, waarmede allen zich gemakkelijk kunnen vereenigen. Ieder onzer stemt het dan ook toe, dat we tot het opstellen van zulk een geschrift alleen vrijmoedigheid kunnen vinden met het oog op de beloften des Heiligen Geestes, die de gemeente in alle waarheid leiden wil. Maar ik meen, dat de Heilige Geest, ook in de geschiedenis der kerk, ons óók dit wil leeren, dat we het getal der kerkelijk-bindende menselijke formuleringen (waarvoor toch aan de kerk geen gave der onfeilbaarheid is geschonken), niet zonder groote noodzaak zullen vermeederen, opdat we niet aan de conscientien der geloovigen lasten opleggen, die te zwaar zijn om te dragen.

Uit het bovenstaande zal duidelijk zijn, dat ik mij niet beroep op onmachtsoverwegingen. Hoe onbekwaam onze kerken in zichzelf ook tot dezen arbeid zijn, en hoever wij ook achterstaan bij de geloofshelden der 16e eeuw, wanneer hier een Goddelijke roeping voor ons zou liggen, dan zouden wij mogen gelooven, dat Hij, die roept, ook zal bekwaamen; en als wij dan, met het oog op Hem, in eenvoudigheid dezen arbeid verrichten, zouden wij ook op ons gebrekkig werk Zijn zegen mogen inwachten.

Maar de zaak is deze, dat ik van de noodzakelijkheid, doelmatigheid en wenschelijkheid van dezen arbeid, en in verband daarmee van de Goddelijke roeping daartoe, niet overtuigd ben.

Daarom meen ik ook niet, dat onze kerken, wanneer het tot deze vermeederdering der belijdenisschriften niet zou komen, een gevoel van teleurstelling behoeven te hebben, noch dat ze daarin een bewijs van haar zwakheid en armoede zouden hebben te zien. Vooral hier geldt, dat niet elke vermeederdering een verrijking is, niet iedere stap een schrede voorwaarts, noch elke uitbouw een waarborg voor beter en veiliger wonen; en wie in den strijd grijpt naar een nieuw, maar ondoelmatig wapen, terwijl hij met doelmatige is toegerust, geeft daarin geen bewijs van kracht, maar wel van zwakheid, althans van een gebrekkig inzicht en in den strijd is dit toch óók een vorm van zwakheid.

Het komt mij echter voor, dat deze vraag voorloopig op den achtergrond moet worden gesteld; en dat eer we hierover met vrucht kunnen spreken, de veel belangrijker vraag aangaande de uitbreiding der belijdenisschriften moet worden beantwoord. En deze vraag moet zelfstandig worden beoordeeld; het ja of neen hierop mag ook niet afhangen van de vraag, of men een anderen weg kan vinden, waarop er toch iets „gedaan” wordt. De zwaarwichtige maatregel van het in het leven roepen van een nieuw belijdenisschrift kan — dit zullen we allen eens zijn — niet worden verdedigd met het zeggen, dat er toch wat gebeuren moet, en dat men niets anders dan dit heeft kunnen vinden. Bij gewichtige zaken geldt de regel, dat men ze moet doen, omdat ze in zichzelf noodig of gewenscht zijn, niet omdat men toch het een of het ander moet doen. Het is MI. een zeer vanzelfsprekende regel; maar ik herinner er hier aan, omdat ik meen, dat hij juist in de zaken van het publieke leven meermalen wordt overtreden.

Natuurlijk zou ik aldus niet kunnen spreken, indien het zóó stond, dat onze kerken door in dezen niet iets te „doen”, tegenover de vragen en de dwalingen van onzen tijd inzake het Schriftgezag werkeloos bleven. Maar: zóó staat het immers niet. Of de kerken in dezen iets „doen”, dat hangt niet af van het wel of niet opstellen of aanvaarden van eenig geschrift; veeleer blijft de groote hoofdvraag altijd deze, of de kerken haar roeping verstaan om, ook tegenover de hedendaagsche vragen en dwalingen ten opzichte van het leerstuk der Schrift, in de ambtelijke bediening des Woords, in het onderwijs van het zaad der gemeente en door de oefening der tucht, werkzaam te zijn, met de middelen, die Christus zelf haar heeft geschonken.

Hij biedt de volgende konklusies aan:

- 1o. dat voor een uitbreiding der belijdenisschriften inzake het leerstuk der Heilige Schrift geen genoegzame grond aanwezig is;
- 2o. dat hetzelfde geldt van een kerkelijke uiteenzetting, die geen belijdenisschrift zou zijn;
- 3o. dat de vraag, of de kerken iets zullen doen om het tot stand komen van een particulieren arbeid in dezen te bevorderen, eerst dan met vrucht kan worden besproken, als over de voorafgaande punten een beslissing is genomen.

Natuurlijk laten we alle kritiek hierop achterwege. Waar schrijver dezes zelf het meerderheidsrapport onderieekende, mag dit niet anders.

In hoofdzaak voert prof. Ridderbos dezelfde argumenten aan, welke de meerderheid der Synode van Groningen niet konden overtuigen.

Alleen zijn zij nu breder uitgewerkt en met enkele andere vermeederd.

De wacht is thans op de Synode van Arnhem.

— Rapporten over rapporten.

Vroeger bespraken we, op welke manier de werkwijze onzer Synode kan worden verbeterd en economischer gemaakt.

Onder de punten, toen door ons opgesomd, behoorde ook: de rapporten over de rapporten dienen zoo beknopt mogelijk te zijn, ze dienen alle herhaling te vermijden en bekendheid bij de rapporten te onderstellen.

Nu wij de binnengekomen rapporten overzien, dringen wij des te sterker op zulk een maatregel aan. Indien b.v. het commissoriale rapport over het promotierecht al wat daarover inkwam ging rapporteren en uitpluizen, zou daarvoor een brochure van belangrijken omvang vereischt zijn.

Nu kan men in een nacht heel wat schrijven. Het is geen kunst, om in dien tijd een tamelijk levig geschrift saam te stellen, indien men daarin eigen gevoelens kan weergeven.

Maar zulk een commissoriaal rapport vergt, dat daarin de meeningen van de commissieleden worden verwerkt.

Hoeveel tijd daarmee heengaat, laat zich zelfs niet gissen.

Wij kiezen de zaak van het promotierecht als voorbeeld, omdat daarover het meest ter Synodale tafel zal worden gedeponcerd.

Men leze er geen aansporing in om deze kwestie in alle haast af te werken.

Wij willen juist, dat de discussie daarover op de

Synode in alle vrijheid zal worden gehouden en dat geen stem zal worden gesmoord.

In die discussie ligge het zwaartepunt.

Het rapport geve richting door enkele groote lijnen.

Hetzelfde geldt van alle andere rapporten.

Met name ook van het rapport over het Zendingsrapport.

— In reformatische lijn.

Als dit blad verschijnt, zal over enkele dagen D.V. de Synode worden geopend.

Dat zij voor een reuzentaak staat, zal door ieder worden gevoeld.

Zal zij zich bewegen in reformatische lijn als die van Leeuwarden, of zal zij den toestand grootendeels laten, gelijk die is?

Dat is de vraag, die velen bezighoudt.

Het is onze hartelijke wensch, dat onze kerken bewijzen te willen voorttrekken.

Worde a.s. Zondag op geen kansel de voorbede voor de Synode vergeten.

Als de Synode zonder het licht des Heiligen Geestes moest arbeiden, zou zij in de kerken verarring stichten.

Men zij dit zich diep bewust.

— Kalenderhervorming.

De kwestie der kalenderhervorming wordt ook de Synode voorgelegd.

Of de aanleiding konkreet genoeg is om een Synodale behandeling te rechtvaardigen, laten we hier rusten.

Slechts merken we op, dat het feit, dat Synodes van andere kerkengroepen zich in deze uitspraken, nog geen voldoende reden voor onze Synode biedt om het ook te doen.

Maar wat nu de kalenderhervorming zelf betreft.

Voorzichtigheid in de beoordeeling is hier wel eisch.

Natuurlijk is zij, wanneer het Goddelijk rhythme der zeven dagen verbroken wordt, voor ons onaannemelijk.

Hoewel die vorm de eenvoudigste is, kan hij nimmer worden aanvaard.

Maar er zijn andere vormen denkbaar, die niet zooveel ingewikkelder zijn.

Men kan b.v. de zogenaamde blanco-dagen opsparen, tot men er zeven bij elkander heeft.

Dat zou nu eens om de vijf, dan weder om de zes jaren geschieden.

Na zulk een periode kan men het jaar met een week verlengen.

Misschien zou de Juli-maand, de vakantie-maand bij uitnemendheid, er zich het best toe leenen om zulk een vermeederdering te ondergaan.

Daarbij zou men met de invoering van de kalenderhervorming kunnen wachten, tot het jaar juist op een Zondag aanvangt.

De praktische voordelen zouden slechts weinig geringer zijn dan in den vorm, waarin die thans wordt voorgesteld.

En het christelijk beginsel zou er zich niet tegen verzetten.

Met een eenvoudig „veto” over de kalenderhervorming is men niet klaar.

Indrukken van den dag.

Philadelphia, 6 April 1930.

In de echt Amerikaanse kerken moet de preek kort zijn. Een half uur is wel de uiterste grens. Dan, zoo zeggen psychologen, wordt de geest van den Amerikaan vermoeid. Hij kan niet langer luisteren. En de predikant, die met die psychologische wijsheid spot, drijft zijn gehoor de kerk uit.

Ik geloof, dat er op die psychologie wel wat valt af te dingen. In Europeesche landen redeneert men evenzoo, al zet men het niet zoo kwaci-wetenschappelijk in elkaar. Nederland vormt met Schotland wel de eenige uitzonderingen. En in de kerken, wier leden van Nederlandschen oorsprong zijn, duurt in Amerika de dienst niet zooveel korter dan bij ons.

Ook Dr Campbell Morgan preekte niet extra kort. We stonden tenminste niet binnen het uur op straat. Ongeveer vijf kwartier nam de dienst in beslag. Toch bespeurden we bij het gehoor geen teekenen van vermoeidheid. Voor mij zaten een paar bejaarde dames, die tot het laatst toe bij tusschenpopen tegen elkander knikten van „wat zeit-ie het weer goed.” Dr Campbell Morgan wist dan ook zijn gemeente te boeien. En dat niet volgens het Amerikaansche recept: een story (vertelling) aan het begin, een in het midden en een aan het eind. Van stories inweven in zijn preek onthield hij zich streng. Wel was hij soms fijn geestig.

Zijn preek zal ik maar niet navertellen. Even haalde hij de democratie over den hekel. Hij liet er op volgen: gij zult zeggen, dat ik zoo spreek, omdat ik een Engelsman ben. (Ofschoon reeds lang in Amerika, heeft hij zich nog niet laten naturaliseeren. Hij is trotsch op zijn Engelsche nationaliteit en maakt daarop naar ik vernam in zijn preeken gaarne toespelingen). Toch stelde hij zijn Amerikanen gerust, door in een tusschenzin ook nog iets goeds van de democratie te zeggen. Zwaar orthodox was hij niet. Maar bepaalde ketterijen vielen ook niet te ontdekken. Niet zonder stichting

hoorde ik hem aan, al prees ik ook in mijn hart den inhoud van de gemiddelde Hollandsche preek. Dr Campbell Morgan ging niet gelijk in vele Amerikaanse kerken gebruikelijk is, bij den uitgang van de kerk staan, om ieder in de gelegenheid te stellen, hem de hand te drukken en een paar woorden met hem te wisselen. Wel kwam hij van het podium. Dat is althans een minder koude geschiedenis. Want dat staan aan de deur onmiddellijk na de preek lijkt mij niet bevorderlijk voor de pastorale gezondheid. Velen traden op hem toe. Voor ieder had hij een genoeglijk woordje. Blijkens het bulletin stonden er een vijftal spreekbeurten op andere plaatsen in die week op zijn program. Voor zijn leeftijd een heele prestatie. Het spreekt vanzelf, dat hij van een groot deel van het gemeentelijk werk is vrijgesteld. Want dat gaat zoo week in week uit. Maar dat hebben Amerikaanse kerken gaarne voor een dominee van naam over. Welk traktement Dr Campbell Morgan geniet, weet ik niet. Maar er zijn predikanten, die vormaard zijn om hun welsprekendheid en die een inkomen hebben, waarnaar de hoogstegeplaatsten in ons land kunnen waterland. Bovendien een vakantie, die hen in staat stelt om verre buitenlandsche reizen te ondernemen.

's Avonds kwam Billy Sunday aan de beurt. Hij zou spreken in de Baptist Temple. Predikanten of kerkeraden staan gaarne hun gebouw aan hem af. Zij benuiten dat om reclame voor hun kerk te maken. Zoo werd mij een kaart in de hand gestopt, waarop te lezen stond:

De groote evangelisatie-zangdiensten van deze meetings zullen worden voorgezegt door de
BAPTIST TEMPLE

Iederen Zondagavond om 7.45 onder leiding van Dr J. Marvin Hanna en het tempelkoor.
Opwekkende evangeliepreken door den predikant

Dr M. JOSEPH TWOMEY,

die zijn ambt aanvaardt op 6 April.

Breng uw Billy Sunday-Rodeheaver zangboek mee. Ga iederen Zondag naar een kerk.

Om half acht zou de dienst beginnen. Maar als gij een goede plaats wilt hebben, moet ge zorgen, er om zes uur te zijn. Dat lange wachten moet verschrikkelijk zijn, denkt ge. Maar dan rekent ge niet met den praktischen Amerikaanschen geest. Om zes uur was het een geweldig geroezemoes. Ik kreeg een plaats vooraan. Er was net nog één ledige stoel. In mijn nabijheid zat jong goed verdiept in een novel (roman). Ouderen waren gewild in drukke konversatie. Maar lang hield dat niet aan. Het koor werd voltallig. Daar verscheen een soort opperzangmeester. Nu eens liet hij de geheele vergadering, dan weder het koor liederen zingen. Een maatstok had hij niet nodig. Hij dirigeerde met de hand. Ondertusschen vond hij gelegenheid, gesprekken met den een of ander te houden. Hij haalde een koperen instrument voor den dag en begon daarop met ware virtuositeit te spelen. Daarna riep hij een dame voor het front, die, als ik het goed verstaan heb, zijn zuster was en stelde haar met een paar humoristische woorden aan het publiek voor. Zij bleek een soliste te zijn en zong niet onverdienstelijk. Weer nodigde de opperzangmeester koor en vergadering uit om liederen te zingen. Dat alles wisselde hij af met korte speeches, waarvoor hij met een lachsucces werd beloond. Eindelijk kwam Billy Sunday met gevolg binnen. Wie onder hen nu Billy Sunday is, kunt gij niet raden, ook niet al hebt gij vroeger wel eens een portret van hem gezien. Gij kijkt er stellig een verkeerd op aan. Maar de opperzangmeester geeft de leiding nog niet uit handen. Deze deelt mede, dat dit op één na de laatste vergadering is, waarin Billy te Philadelphia dit jaar optreedt. Hij gewaagt van de gezegende campagne, waardoor vele zielen zijn gewonnen. Onder luid applaus spreekt hij den wensch uit, dat Billy elk jaar Philadelphia zal bezoeken. Op echt Amerikaanse manier beveelt hij de kollekte aan. Dat vormt in zulke meetings niet een onderdeel, maar een hoofdbestanddeel van den dienst. „Steekt“, zoo riep hij op zekere oogenblik uit, „eens wat dollarbiljetten in de hoogte, die mag ik zoo graag zien.“ Ik keek rond. Geen dollarbiljet was te bekennen. Hij had het gehoor niet onder suggestie. En met daling van stem ging hij verder: „doet ze dan in de kollekte“.

Men vergunne mij hier af te breken en een volgende week voort te gaan.

HEPP.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN

De zorg voor de Geref. Kerken in Zuid-Amerika.

Zondagavond, 20 Juli, was een avond van meer dan gewone beteekenis voor het werk van Gods koninkrijk ten bate van de Gereformeerde Hollanders in Zuid-Amerika. Zooals de lezers weten, zijn daar omtrent 40 jaren geleden een aantal onzer

geloofsgenooten heen gegaan, om de schoone beloften van de zijde der regering van Argentinië. Toen ze daar echter aankwamen was er revolutie uitgebroken. De gedane beloften werden niet vervuld. Het gevolg was groote lichamelijke en geestelijke ellende voor velen onzer stamgenooten. Dr J. van Lonkhuyzen, door de Gereformeerde kerken van Nederland afgevaardigd, trachtte orde te brengen in den verwachten toestand, en het gelukte hem veelszins dit te doen. Tot op heden zijn wij erkentelijk voor zijne diensten in deze.

Later werden er onderwijzers gezonden, die tot predikant werden geordend, zooals Dr S. Rijper, en wel de meest bekende, Dr A. C. Sonneveldt, die sedert vele jaren de zware lasten van het werk onder de Hollanders in Argentinië heeft gedragen, en niet alleen van de Nederlandsche christenen, maar ook van onze broeders uit Zuid-Afrika, Boeren, in Patagonië, een arbeid, die hem meer last dan lust, en meer ondank dan dank heeft gebracht, helaas! van de zijde van sommige Afrikaanders. Inmiddels steunde de Christian Reformed Church in Noord-Amerika deze zaak op financiële wijze, omtrent 1200 dollar per jaar daarvoor opzendende.

Toen schrijver dezes in 1927 in Nederland was, werd een afspraak gemaakt met de deputaten a d h o c van de Classis Rotterdam, van dezen aard: Indien de Nederlandsche kerken Dr Sonneveldt bleven steunen, zouden de Amerikaanse kerken er voor zorgen, dat er een van hare jonge dienaren des Woords voor hare rekening werd geplaatst te Tres Arroyos en de daaraan verbondene gemeente van San Cayetano. De Synode van 1928 keurde dit goed, en op de Synode van 1930 werd de candidaat Brandt Bruxvoort niet alleen beroepen, maar ook geëxamineerd, om aan de kerken in Zuid-Amerika te worden geleend. De Synode droeg aan hare deputaten voor Zuid-Amerika op, om regeling te maken tot zijn ordening, en deze greep plaats op den bovengenoemden datum in de Sherman St. Kerk te Grand Rapids, Michigan, onder leiding van den predikant dier kerk, Dr M. van Dyke. Dr Bruxvoort is sedert jaren lid dezer kerk.

De Zendingdirecteur der Christelijke Gereformeerde Kerk hield bij die gelegenheid een rede over Jesaja 43:6: „Ik zal zeggen tot het zuiden: Houd niet terug“, een tekst, waaromtrent de kantiekeningen verklaren: „Ik zal mij eene gemeente verzamelen uit alle gewesten des aards, niet alleen naar het vleesch uit de Babylonische gevangenschap, maar ook naar den geest en uit de helische gevangenschap“. Dit toepassende op Zuid-Amerika, behandelde de Zendingdirecteur vier punten. Hij vond in den tekst, dat wij in onzen God een sprekend God hebben, en niet een zwijgend God, gelijk het Modernisme leert; dat wij in onzen God een bevelgevenden God hebben, die aan het zuiden beveelt: „houd niet terug“; dat God Zijn uitverkoren volk verborgen heeft in allerlei landstroken, ook in Zuid-Amerika, opdat de inwoners ervan, elk op eigene wijze, God zouden groot maken. Ten slotte noemde de spreker, dat er in dezen tekst de belofte was van Gods uiteindelijke triomf. Ook al was er in Zuid-Amerika veel, dat zou trachten terug te houden (en daarvan werden voorbeelden geleverd). God zal triomfeeren; Zijn bevel zal worden uitgevoerd; Zijn Woord tot het zuiden: „houd niet terug“.

Dit werd ten slotte toegepast als een woord van bemoediging voor de zendende kerken, zoowel als voor den uit te zenden broeder. Op deze korte toespraak volgde het voorlezen van het formulier van de Bevestiging van dienaren des Woords, door Dr J. Wyngaarden, die jaren lang de ziel geweest is van de deputaten, die vanwege de Chr. Geref. Kerk in Noord-Amerika de zaken der broeders in Zuid-Amerika behartigen. Deze uitzending mag wel genoemd worden een kroon op den arbeid van Dr Wyngaarden.

Aan de handoplegging werd deelgenomen, niet alleen door de deputaten voor Zuid-Amerika: Dr Wyngaarden, de professoren M. J. Wyngaarden en W. Heyns en den Zendingdirecteur, maar ook door Dr A. Keizer, Dr van Dyke en door Dr H. Fryling, onzen veteranen-zending onder de Indianen van het zuidwesten der Vereen. Staten. Diens dochter is Mrs Bruxvoort, zelf op zendingsterrein geboren, en wel te Fort Defiance, Arizona.

Prof. Wyngaarden las nu het laatste gedeelte van het formulier voor, waarna het „platform“ bestegen werd door den jongen dienaar des Woords, die een korte rede hield over II Cor. 4:5: „Want wij prediken niet onszelf, maar Christus Jezus den Heere; en onszelf, dat wij uwe dienaren zijn om Jezus wil“. Dr Bruxvoort zal dezen zomer spreken op verschillende zendingsfeesten, en het plan is, dat hij met zijne gade 21 September New-York verlaat om zich te begeven naar Buenos Aires. Het zal zeker tot groote blijdschap wezen van Dr Sonneveldt en de zijnen, om dezen nieuwen dienaar des Woords en zijne gade te begroeten in het verre Zuiden. De Heere stelde hen daar tot een rijken zegen. Voor twee jaren is Dr Bruxvoort geleend aan de kerken in Zuid-Amerika, in de hoop, dat tegen het einde van dezen termijn zal blijken, wat de toekomst verborgen heeft in haar school, betreffende de geestelijke verzorging van de zonen en dochteren van Gereformeerden huize in het verre Zuiden, in Argentinië en ten deele ook in Brasilië.

Ook zal deze afvaardiging zeker strekken tot blijdschap van de broeders in Nederland. De deputaten van de Classis Rotterdam, belast met de zaken der Classis Buenos Aires zijn Dr J. Schoonhoven, pres., Dr R. Zijlstra, scriba en Dr C. G. Meeder, penningmeester. Het was schrijver dezes een genot een paar malen met deze broeders te vergaderen.

Deze zaak in de belangstelling beide van ons volk in Nederland en in Noord-Amerika, zoowel als in Argentinië aanbevelend.

De uwe voor de Zending, ook in Zuid-Amerika:

HENRY BEETS.

P.S. Nog zij gezegd, dat een kabelgram ontvangen is, geleend door Dr Sonneveldt, uitsprekende de blijdschap van hem en de kerken in Zuid-Amerika, en de Synode dank betuigend voor het werk harer liefde, voor ons volk in het verre Zuiden. H. B.

Persstemmen.

De Bond van Calvinisten in Zuid-Afrika.

Den 2den en 3den Juli is de Bond van Calvinisten in Zuid-Afrika te Bloemfontein samengekomen.

Prof. Dr J. D. du Toit licht de lezers van „Die Kerkblad“ in omtrent de bedoeling van die vergadering en spoort ieder Calvinist aan er zich bij aan te sluiten. Ziehier zijn artikel:

Laatste jaar was daar 'n konferensie; vanjaar 'n kongres. Tóe is daar gekonfereer; vanjaar is alles in orde gestel om te kan konstitueer.

Hoofwerkzaamheid was dié keer om die program en statute vas te lê, sodat op grond daarvan deur die hele land takke kan gestig word.

Nou is alles gereed. Sonder groot veranderinge is die gepubliseerde konsepte goedgekeur. Binnekort sal program en statute by die sekretaris verkrygbaar wees.

Nou sal ons moet wys of ons wil, of nie. Seker 'n kwarteeu al is ons besig om te soek en te tas. Ons wil iets doen vir die beginsel wat vir ons waarheid en waarde is bo alles, maar ons weet nie hoe nie. Die verstrooidheid en kragteloosheid van geesverwante het ons gehinder, maar tot positiewe aksie en samebinding kon dit nie kom nie. Ons het ons toe maar getroos met die gedagte dat die tyd nog nie daarvoor ryp was nie!

Laat ons wagwoord, ná al die jare van gesoek en gesukkel, nou wees: **S a m e b i n d i n g**.

Laat die leser verstaan dat daar geen sprake is van 'n aparte politieke party nie—dit het duidelik geblyk uit die openingstoespraak van die voorsitter en uit die diskussie wat gevolg het op die referaat van prof. Van Rooyen van Stellenbosch. Wat die toekoms ons sal bring, weet geen mens ook in hierdie opsig nie. Ons spreek en handel na die lig wat ons nou het.

Die gedragslyn van die oortuigde Calvinis is duidelik. Hy moet in sy party bly en daar 'n bederfwerende sout wees.

As daar dan gevra word: **Waarom organiseer die Calviniste nog? dan is die antwoord nie vër te soek nie.** As die Calviniste elkeen afsonderlik optree, dan neem hulle, selfs in ons eie party, van ons maar min notiesie. Ons is maar eenlinge, en die wêreld vra na getalle, na die massa. Daarenteen, by ons gesamentlike optrede, moet na ons stem geluister word.

As ons intussen maar wil besef dat dit verkeerd is om te sê: „Ek onttrek my; die wêreld loop verkeerd.“ Wie hom onttrek, doen ook iets. Hy help die bederf om vinniger voort te weker.

Daarteenoor is dit net so verkeerd om te sê: „Ek kan die stroom nie keer nie, ek dryf maar mee“. Om op so 'n manier sy magtelosheid te hely en te openbaar, is elke Calvinis onwaardig.

Die regte koers is nou aangewys: **Bind saam en werk saam.** Uit watter party of watter kerk ook al, laat die Calviniste vorentoe kom om in hierdie Bond as Calviniste saam te woon en te werk.

Wat die vrug sal wees van hierdie organisatieleid, kan ons nie voorsien nie. Maar ons moet nie dadelik groot resultate verwag nie.

Daar is nog geheime teëwerking; daar is nog lelke verdagmakery; daar is ook nog werklike onkunde aangaande ons bedoelinge.

Langzaam moet die waarheid baanbreek, en besef word dat die buitelandse opwekkings-middelities ons volk nie meer kan red nie.

Die volksonderwys sal seker eerste ons aandag opeis. Jeugkonferensies en skoolkonferensies sonder vaste grondslag sal magtelos blyk om ons jongmense in die teenswoordige verwarring tot stof en steun te wees.

Ons verwag stellig dat die jaar 1930 vir die Calvinisme 'n periode van oplewing sal inlei. Mag ons dan, eindelijk en ten laaste, in die verwagting nie teleurgestel word nie!

Hoewel de Bond van Calvinisten allerlei bestrijding vindt — Prof. du Toit spreekt immers van geheime tegenwerking, leelijke verdagtnaking, werkelijke onkunde — gaat men daar moedig voort.

De Afrikaander en vooral de Afrikaansche Calvinist verstaat de kunst van „vasttrappen“.

Het verblijft ons, dat de organisatie daar tot stand is gekomen.

Wij wenschen onzen broeders er hartelijk geluk mee. Hetzelfde blad bevat een verslag van het kongres. Daaruit nemen we de toespraak van den voorzitter, Dr N. J. van der Merwe, over:

Dr N. J. van der Merwe, L.V., het die kongres met die volgende toespraak geopen:

„Ek heet u welkom tot die eerste kongres van die Christelike Nasionale Bond van Calviniste. Die kongres wat verlede jaar gehou is, het besluit tot die stigting van die Bond en het die grondslag bepaal waardeur die doel en strewe van die vereniging be-